

פרק עשרים ותשעה

א. עמדו ישראל לשפוך תרעומת לפני אביהם שבשמים לומר צרות הרבה הפלת עלינו (א) מורח גדול ומשאוי גדול (ב) אמרת לנו בנו לי בית אף על פי שאתם בונים עסקו בתורה זו תשובת עבדיו (ג).

ב. (ד) כי במלה גדולה היתה לכם מן (ה) הגליות והייתי מתאזה מתי אשמע דברי תורה מפיכם (ו) כי אתם לא עשיתם יפה שלקחתם מכבודי (ז) וכעסתי עליכם ועמדתי ועשיתי (ח) על עירי ועל ביתי ועל בני כלה ואני לא עשית יפה שעמדתי לנגדכם והתמתי עליכם גזר דין בודאי שהיה (ט) עומדת לעולם ולעולמי עולמים ותהא לי תחרות מדה שאין להם ארך (י) או שתים או עשר או שלשים אם בגבורות עד מאה והלכה לה אלא שאתם הוכחתם אותי אתם יפה עשיתם קבלתי עלי תוכחתם.

ג. כי ערבה עלי אנחות ישראל וכסתה אותו (יא) תאזה (יב) נתחננו באוני דבריכם ומתקבלים (יג) אמרי פיהם אתם עסקו בבית בחירתי ותורה מפיכם לא תמוש בעל (יד) נפלאות אני בעל פרישות אני בעל פלא ונסים אני נקרא בעל גבורות לפני מתרגשות נסים ותמהין לפני כסאי מי הקדימני ולא שלמתי [קכט] מי קראני ולא עניתיו (טו) [קל] אמרו לפני משאלותי.

ד. בתי גנזי ובתי אוצרותי ואין כל דבר חסר בהם אמרו משאלותיכם (טז) ותאות נפשיכם מיד תעשה כי אין עת כעת הזה (יז) ששהה נפשי עד שראיתי אתכם ואין זמן כזמן הזה שדבקה אהבתכם בלבי [קלא].

ה. אני יודע מה אתם מבקשים ולבי הכיר מה אתם מתאווים תורה מרובה אתם מבקשים והמון למודים (יח) ורוב שמועות לשאול הלכה אתם מצפים

הערור

חילופי נוסחאות

- (א) נוסף: איזו נתפוש ואיזו נעזוב השלכת
עלינו סר. (ב) כבד ס. (ג) בניו סר.
(ד) נוסף: וזה תשובת אביהם שבשמים ס. של שכינה. עיין שם בהערות.
(ה) בין סר. (ו) נוסף: אתם לא עשיתם [קכט] על פי איוב מא, ג.
יפה ואני לא עשיתי יפה ס. (ז) שחלקתם [קל] על פי שיר השירים ה, ו.
עלי ס. (ח) נוסף: כלה ונחרצה ס. [קלא] כאן סיום פרק כו ר.
(ט) מדה שהיא ס. (י) שאין לה אורך
שגה ס. (יא) אותי ס. (יב) תאות תורה סר. (יג) נוסף: עלי סר. (יד) אדון
סר. (טו) נוסף: מיד סר. (טז) נוסף: וינתנו לכם סר. (יז) הזאת, נוסף: ואין
זמן כזמן הזה אין עת כעת הזאת ס (עיין ד). (יח) תלמידים ס | תלמוד ר.

וְלַהֲמַקְרֵב (יט) אֹתָם מִחֻמְדֵּין לְהַרְבּוֹת תּוֹרָה (כ) לְהַפְלִיאֹת (כא) תּוֹשִׁיחַ גְּבֻעוֹת
גְּבֻעוֹת לְהַפְלִיא (כב) תִּלְמוּד בְּחֻצוֹת וּפְלִפּוֹל בְּרַחוּבוֹת לְהַרְבּוֹת תּוֹרָה (כג) כְּחוֹל
הַיָּם וְהַלְכוֹת (כד) כְּעִפְרוֹת תְּבֵל.
לְהַפְלִיא

פ ר ק ש ל ו ש י

א. לְהוֹשִׁיב יְשִׁיבוֹת בְּשַׁעְרֵי (א) לְפָרֵשׁ מֵהֶם (ב) אֲסוּר וְהִתֵּר לְטַמֵּא בָּהֶן אֶת הַטֹּמֵא
וְלִטְהַר בָּהֶן אֶת הַטְּהוֹר לְהַכְשִׁיר בָּהֶן אֶת הַכֶּשֶׁר וּלְפַסּוֹל בָּהֶן אֶת הַפְּסוּל לְהַכִּיר
בָּהֶן אֶת הַחַיִּים (ג) לְהוֹרוֹת לְנִדּוֹת מֵהָ יַעֲשׂוּ לְקִשּׁוֹר קִשְׁרִים (ד) בְּרֹאשֵׁיכֶם
יַעֲטוּרוֹת מַלְכוּת (ה) לְכוּף מַלְכִּים (ו) לְהַשְׁתַּחֲוֹת לָכֶם וּלְזַקֵּק (ז) רוֹזְנִים לְהַשְׁתַּמֵּחַ
לְפָנֵיכֶם לְהַפְקִיעַ שְׂמֵכֶם בְּכָל כִּיפָה וְזִכְרֶכֶם בְּכָרְכִי הַיָּם לְהַאִיר פָּנֵיכֶם כְּזִרְיַחַת
הַיּוֹם וּבֵינָם עֵינֵיכֶם כְּכּוֹכַב הַנוֹגֵה (ח) וְאִם תִּזְכּוּ לְחֻתָּם זֶה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹתֶר (ט)
עִם הָאָרֶץ לֹא יִהְיֶה בְכֶם (י) וְכִסְיִל וּמַפֵּשׁ לֹא יִמְצָא (יא) בְכֶם.

ב. אֹתָם שִׂמְחִים וּמִשְׁרָתִי עֲצִבִּים שָׂרוּ זֶה אֶחָד מִן הַרְזִים הַיּוֹצֵאִים מִבֵּית גִּנּוּי
קוֹל (יב) יְשִׁיבֹת שְׁלָכֶם כְּעַגְלֵי מִרְכָּבָה (יג) לֹא בַעֲמָל לֹא בִּיגִיעָה אֲלֵא בִשֵּׁם
חֻתָּם זֶה וּבִזְכְּרוֹן כֹּתֶר נוֹרָא [קלג] הַתְּאוּהָ תְּאוּהָ לָכֶם וְהַדְּאָגָה דְּאָגָה לָכֶם (יד)
רַבִּים מִתּוֹ מֵאֲנַחְוִיתֵיכֶם וַיּוֹצֵא נִשְׁמָתָם עַל שְׁמַע קוֹלָכֶם (טו).

ג. עוֹשֵׁר וּמִמּוֹן מִתְגַּבֵּר עֲלֵיכֶם גְּדוּלֵי עוֹלָם יִדְבְּקוּ בְכֶם מִשְׁפַּחַה שְׂאֵתָם נוֹשָׂאִים
מִמֶּנָּה וְחִסּוֹת (טז) מְכַל צִדְדֵיהֶם הַמִּתְבָּרֵךְ בְּכֶם מְבוֹרֵךְ הַמִּשְׁתַּבַּח בְּכֶם מְשׁוֹבַח
מִצְדִּיקֵי רַבִּים (יז) [קלד] נִקְרִין מִזְכֵּי בְרִיּוֹת קוֹרִין אֹתְכֶם קְבִיעוֹת חֲדָשִׁים מִכֶּם
יֵצֵא וְעֵבוֹר שְׁנִים מִעֲרַמַת חֲכָמְתְּכֶם [קלה].

הערות

חילופי נוסחאות

- (יט) וְלַהֲמַקְרֵב חֲזִי סר (וְכַצִּיל לְפָנֵינוּ). [קלב] עַל פִּי יִרְמִיָּה מו, כא.
(כ) תַּעֲזוּדָה ס | נוּסֵף : הַרִים הַרִים סר. [קלג] לְהִלֵּךְ פֶּרֶק מ, ד : וּבִשְׁם צוֹרֵת־ק שְׂהוּא
(כא) לְהַפְלוֹת ר | לְהַעֲלוֹת ס. (כב) לְהַגְדִּיל „כֹּתֶר נוֹרָא“. וּבִסְפָּר צִיּוּנִי, פֶּרֶשׁת יִתְרוֹ : כִּי
סר. (כג) הַלְכוֹת סר. (כד) וְרִזִּי ר. מְרֹב חֲכָמָתָם וּבִינָתָם שְׁהִיוּ מִשְׁתַּמֵּשִׁים „בְּכֹתֶר
(א) נוּסֵף : אֱהָלִים סר. (ב) בָּהֶן ס. שֵׁם הַנּוֹרָא, וְנִדְפַס עַל־פִּי כְּתָבִיד „תַּפְּלַת כֹּתֶר
(ג) הַדְּמִים סר (וְכַצִּיל לְפָנֵינוּ). (ד) כְּתָרִים נוֹרָא ב„מִרְכָּבָה שְׁלֵמָה“ מִדָּף ו, א—ה, ב.
סר. (ה) נוּסֵף : בְּרֹאשׁ בְּנֵיכֶם ס. [קלד] עַל פִּי דְּנִיָּאל יב, ג.
(ו) שׁוֹעִים ס. (ז) לְהַזְקִיק ס. (ח) שְׁחַר ר. [קלה] עֵינָם לְהִלֵּךְ פֶּרֶק לב, א, הִעֲרָה קִמָּג.
(ט) נוּסֵף : שְׁלִי ס. (י) לֹא יִמְצָא בְּעוֹלָם סר.
(יא) יִהְיֶה סר. (יב) כָּל ס. (יג) מְרַבֵּק [קלב] סר. (יד) נוֹרָא הַתְּמִיָּה תְּמִיָּה עֲלֵיכֶם
(מכּם ר) וְהַדּוּהָ דוּהָ עֲלֵיכֶם (מכּם ר) סר. (טו) כְּבוֹדְכֶם סר. (טז) מִמֶּנָּה סוֹבַבֵּת אוֹתָהּ
יִחֻסוֹת וַיִּחְזְקוּהָ ס (עֵינָם : ר). (יז) נוּסֵף : אֹתָם סר

ד. על ידיכם נשיאים נשמעים (יה) על פיהם אבות בית דין עומדים ראשי גליות אתם מעמידין שופטי עיירות מרשות שלכם תקנות עולם מכם תצא ואין מי חולק עליה מלחמה רבה נלחמו עמי משרתי קטיגור גדול מלאכי (יט) השרת זה תשובה שלו [קלו].

ה. הו זה אל יצא מבית גנויך וסתר ערמה מאוצרותיך אל השם בשמרים פארי אל תראה תרמה בני אדם מדברותינו מגיע מדורותינו בתורה במדה שאין יגעין (כ) ובאין מן הדורות ואילך יקימוה בעמל (כא) ובתשנוק [קלו] גדול זהו כבודך וזהו תפארתך כשהן משבחין (כב) וסודרין לפניך קורין בלבב שלם לך מתחננים בנפש חפצה יעמוד בדינו מה שקרינו ותקיים בדינו (כג) מה ששנינו יתפשו כל מה שישמעו (כד) אזנינו יחזק לבבינו נתיבות תלמוד ששמעו מפי הרב (כה) אבל אם הו זה יצא לפניך נשוו (כו) קטן כגדול וכסיל כחכם זה תשובת עבדיו.

פרק שלוש ו אחד

א. אל משרתי אל עבדי אל תטריחו לפני בדבר זה הו (א) יוצא מבית גנוי וסתר ערמה מאוצרותי לעם אהוב אני מגלה אותם (ב) להם גנוז מימות עולם ומימי בראשית להם מתוקן ולא עלה על לבי לתנותם לכל הדורות הללו מימות עולם (ג) ועד עכשיו לדור זה היה שמור להשתמר (ד) בו עד סוף כל הדורות כי מרעה אל רעה יצאו ואותי לא ידעו (ירמיה טו ב) [קלה] שנשמטו מלבן (ה) הגליות והיו דברי תורה קשים (ו) כנחשת וכברזל להם ראוי להשתמש בו להביא תורה כמים בקרבכם (ז) וכשמן בעצמותיכם (ח) [קלט] כך חיו ישראל (ט)

הערות

חילופי נוסחאות

(יח) מתמשחים סר.	(יט) ממלאכי	[קלו] כאן סיום פרק כח ר.
ס	(כ) אל תשם בשר ודם כמונו אל	[קלו] פירוש בסירוף בתרגום אונקלוס (שמות
תדמה בני אדם תמורתנו יגיעי (ייענו ס)	יד, כז) וינער ושניק. ועיין רש"י שם : ושניק	הוא לשון סירוף בלשון ארמי והרבה יש במדרש
בתורה במדה שהן סר (וכצ"ל).	(כא) נוסף:	אגדה, ועיין למעלה, עמי פא, בנוסחאות אות
ובגיעה ס. (*כא) תפנוק ר.	(כב) משכחין,	יה, ועיין ערוך, ערך שנק. ולפי נוסח ר פירושו
נוסף : תזורין ס (ועיין : ר).	(כג) בלבנו	תענוג. עיין ערוך השלם, ערך תפנוקא, ובערוך
ס. (כד) יתפשו כליותנו כל מה ששמעו		ערך פנק.
ס. (כה) נוסף : ויהיו מכבדין זה את זה		[קלת] לפי מדרשנו מתפרש מרעה אל רעה
סר. (כו) ישח סר.		מצרה אל צרה ועיין רש"י ורד"ק שם.
(א) נוסף : זה ר.	(ב) נוסף : לזרע נאמן	[קלט] מלשון הכתוב (תהלים קט, יח).
אני מלמד אותם סר.	(ג) משה סר.	
(ד) להשתמש סר.	(ה) שנשמטם לבם מן	
סר. (ו) נוסף : באזניהם ס.	(ז) בקרבם	ס. (ח) בעצמותם כי ס. (ט) נוסף :